

Arvamus	Valla seisukoht
<p>1. Põllumajandus- ja Toiduamet, 05.12.2023 nr 6.2-6/10496-1</p>	
<p>Esmase eelvaliku alusel potentsiaalselt sobilikud tuulepargi alad kattuvad kas osaliselt või täielikult maaparandussüsteemide maa-alaga. Tuulepargi eelvaliku alad 1 ja 2 kattuvad Viitna/PÜ-82 Loobu (MS 1107600020060/ehitis 002) kraavkuivendusega maaparandusehitise ja selle eesvoolu kaitsevööndi maa-alaga. Tuulepargi eelvaliku ala 3 kattub Tirbiku I-1 (MS 1107470020040/ehitis 001) ja Tirbiku I-2 (MS 1107470020060/ehitis 001) drenaažkuivendusega maaparandusehitise maa-alaga ning riigi poolt korrashoitava ühiseesvoolu Auküla peakraav (MS 1107480020000/ehitis 001) ja Hulja oja (MS 1107470020000/ehitis 001) maaparandusehitise kaitsevööndi maa-alaga.</p> <p>Tuulepark on olemuselt pikaajaline ajutine ehitis. Maaparandussüsteem peab jääma toimima ja olema kasutatav ka pärast tuulepargi likvideerimist (MaaParS § 47 lg 11, § 20 lg 5). Planeeritud rajatised ei tohi halvendada naaberkinnisasjade kuivendusseisundit ega kahjustada naaberkinnisasjadele jääva maaparandussüsteemi toimimist.</p>	<p>Teadmiseks võetud, edasisel töö koostamisel arvestatakse esitatud põhimõtteid, lähteseisukohti ja KSH programmi ei muudeta</p>
<p>Asukoha valikul palume arvestada maaparandussüsteemide toimimist tagavate meetmetega vastavalt õigusaktides sätestatule, ning võimaliku negatiivse mõju avaldumisega maaparandussüsteemidele.</p>	
<p>2. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, 18.12.2023 nr 16-6/23-16888-002</p>	
<p>Raudtee lähedusse kõrgete rajatiste (nt tuulik, sidemast) kavandamisel tuleb need raudtee kaitsevööndi (raudtee kaitsevöönd ulatub 30 m kaugusele rööpme teljest) servast paigutada vähemalt rajatise tipukõrguse kaugusele.</p>	<p>Arvamuse alusel täiendatakse dokumenti</p>
<p>3. Transpordiamet, 19.12.2023 nr 7.2-1/23/24730-2</p>	
<p>1. Avalikule teele juurdepääsuteede võimaliku asukoha ja liikluskorralduse üldiste põhimõtete määramine</p> <p>1.1. Planeeringu detailse lahenduse ülesandeks on muuhulgas liikluskorralduse põhimõtete määramine ning servituutide seadmise ja olemasoleva või kavandatava tee avalikult kasutatavaks teeks määramise vajaduse märkimine. Asukoha valiku tegemisel tuleb analüüsida olemasoleva teedevõrgustiku piisavust juurdepääsude tagamisel, määrata planeeringualal perspektiivsete kohalike teede üldised asukohad ja nende ristumiskohad riigiteedega ning oluliselt ümberehitatavad riigitee lõigud või ristmikud (nende olemasolul).</p>	<p>Teadmiseks võetud. Seisukohta analüüsitakse ning analüüsist ja koostööst lähtuvalt esitatakse lahendus</p>
<p>1.2. Teeme ettepaneku määrata riigiteede liikluskorralduse ja ümberehituse vajadus seoses eriveostega ja ehitusaegsete veostega.</p>	
<p>1.3. Palume arvestada, et Transpordiamet ei võta arendustegevuse vajadustest tingitud uute teelõikude rajamise ja riigiteede ümberehitamise kohustust kui riigiteede võrgustiku arengu seisukohalt selleks vajadus puudub.</p>	<p>Teadmiseks võetud, tõenäoliselt lisatakse seisukoht eelnõusse</p>

Kadrina valla eriplaneering. Planeeringu lähteseisukohtadele ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmile esitatud arvamused ning omavalitsuse seisukoht

Arvamus	Valla seisukoht
<p>2. Planeeringuala kruntide hoonestusala ja ehitusõiguse määramine</p> <p>2.1. Elektrituuliku vähim kaugus teekatte servast määratakse valemiga $L = (H + 0,5D)$, kus: L on tuuliku vähim kaugus teekatte servast meetrites, H on tuuliku masti kõrgus meetrites ja D on tuuliku rootori või tiiviku diameeter meetrites</p>	<p>Teadmiseks võetud, eelnõu koostamisel arvestatakse esitatud tee projekteerimise normide kohast valemit koos Kliimaministeeriumipoolse selgitusega, mille kohaselt on määruses sätestatud elektrituuliku vähima kauguse valem teekatteservast peab olema mõõdetud kuni tuuliku vundamendi välisservani</p>
<p>3. Tehnovõrkude ja -rajatiste võimaliku asukoha määramine</p> <p>3.1. Palume arvestada, et üldjuhul ei ole võimalik juhtida arendusalade sademevett riigitee kraavidesse. See on võimalik vaid põhjendatud juhtudel koostöös Transpordiametiga.</p> <p>3.2. Planeeringus vältida tehnovõrkude kavandamist riigitee alusele maale. Riigitee alune maa on riigitee rajatise teenindamiseks ning nõusoleku seda maad kasutada saab Transpordiamet anda vaba ruumi olemasolul. Tehnovõrgu paigaldust tuleb hinnata igakordselt suuremas täpsusastmes geodeetilise alusplaani olemasolul ja menetleda seda kas läbi projekteerimistingimuste või detailplaneeringu.</p>	<p>Teadmiseks võetud, tõenäoliselt lisatakse seisukoht eelnõusse</p>
<p>4. Ettepanekud KSH väljatöötamise kavatsusele</p> <p>Transpordiamet on seisukohal, et KSH väljatöötamise kavatsus on valdavalt asjakohane ja piisav.</p>	<p>Teadmiseks võetud</p>
<p>Palume kohalikul omavalitsusel planeeringuala asukoha valikul ettepanekutega arvestada ja teha planeeringu koostamise protsessis sisulist koostööd Transpordiametiga. Ettepanekute mitteametamist palume sisuliselt põhjendada.</p> <p>Oleme valmis vajadusel selgitama ja täpsustama käesoleva kirjaga esitatud ettepanekuid ning koostöös välja töötama kohakeskselt sobivaimaid lahendusi. Küsimuste korral palume pöörduda kirja koostaja poole kelle nimi on toodud allpool.</p>	<p>Teadmiseks võetud</p>
<p>4. Terviseamet, 20.12.2023 nr 9.3-1/23/8403-2</p>	
<p>Amet on tutvunud Kadrina valla tuuleenergeetika eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmiga ning märgib järgmist: Planeerimisel tuleb arvestada keskkonnaministri 16.12.2016 määrusega nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“, sotsiaalministri 04.03.2002 määrusega nr 42 „Müra normtasemed elu ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“ ja sotsiaalministri 17.05.2002 määrusega nr 78 „Vibratsiooni piirväärtused elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ning vibratsiooni mõõtmise meetodid“.</p>	<p>Teadmiseks võetud. KSH aruande koostamise etapis hinnatakse müra ja vibratsiooniga seotud mõjusid, arvestades kehtivat õigusruumi. EP lähteseisukohti ja KSH programmi ei täiendata</p>
<p>Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) on andnud suunise, mille kohaselt müraleevendavaid meetmeid tuleks rakendada, kui tuuleturbiinide müra ületab 45 dB Lden (ööpäeva 24 h keskmine). Eeldusel, et tuulikupark töötab kuni 24 tundi ööpäevas, soovib amet uute tuuleparkide arendamisel võtta aluseks kõige rangemad ehk müra sihtväärtused, mis ei ületaks</p>	<p>Teadmiseks võetud. Terviseameti soovitusel nimetatud müra sihtväärtustega arvestamine on olnud siiani nõ heatava elektrituulikute arendusalade valikul. KSH raames viiakse läbi müra</p>

Kadrina valla eriplaneering. Planeeringu lähteseisukohtadele ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmile esitatud arvamused ning omavalitsuse seisukoht

<i>Arvamus</i>	<i>Valla seisukoht</i>
elamualadel päeval 50 dBA ja öösel 40 dBA. Kindlasti tuleb teostada välisõhus leviva müra modelleerimine, selle abil saab välja selgitada piisava kauguse tuulikute ja elamualade vahel.	modelleerimine, mille tulemusi võrreldakse müra normtasemetega. EP lähteseisukohti ja KSH programmi ei täiendata
Lisaks tuulikute tekitavale mürale tuleb arvesse võtta ka tuulepargiga seotud seadmeid, näiteks alajaamade trafosid ja muid lisaseadmeid. Need komponendid võivad tekitada eelkõige tonaalset müra ja neid tuleb hinnata koos tuuliku müraga.	KSH käigus hinnatakse tuulepargiala siseste alajaamadega seotud müratasemeid ja koosmõju
Soovitame hinnata ka mõju joogivee kvaliteedile.	KSH programmi tabeli 3.1 kohaselt lähtutakse üldiselt põhimõttest, et tuulikuid ei kavandata elamutele lähemale kui 1 km, v.a erandjuhul, kui saavutatakse kokkulepe konkreetse majapidamise omanikuga. Kuigi Eestis puuduvad soovituslikud tuulikute kaugused joogiveehaaretest, siis nt lirimaa vastavas juhendis (DAERA, 2015/2019) on soovitatud tuulepargid kavandada 250 m kaugusele joogiveehaaretest. Arvestades eelnevaid asjaolusid, siis võib joogiveevarustuse ja joogiveekvaliteedi muutusele avalduvat mõju seoses elektrituulikute rajamisega lugeda ebaoluliseks. Siiski hinnatakse mõjusid täpsemalt KSH aruandes. EP lähteseisukohti ja KSH programmi ei täiendata
5. Päästeamet, 27.12.2023 nr 7.2-3.3/7829-2	
Ida päästekeskusel ettepanekud puuduvad.	Teadmiseks võetud
6. Politsei- ja Piirivalveamet, 28.12.2023 nr 2.1-3/45144-2	
Ida prefektuuri Rakvere politseijaoskond on Kadrina valla tuuleenergeetika eriplaneeringuga tutvunud ning ettepanekud puuduvad.	Teadmiseks võetud
7. Maa-amet, 08.01.2024 nr 6-3/23/17282-2	
Seisuga 03.01.2024 asuvad planeeringuala territooriumil osaliselt või täielikult 21 maavarade registris arvel olevat maardlat, 12 kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist ja üks Keskkonnaametis menetluses olev kaevandamisloa taotlus. Asukoha eelvaliku lähteseisukohtade kaardirakenduses oli märgitud kolm potentsiaalselt sobiliku tuulepargi ala Kadrina valla territooriumil. Ala nr 1 Ala nr 1 kattub suures osas Eesti põlevkivimaardla Haljala uuringuvälja maardlaosa (maavarade registri registrikaart nr 33) põlevkivi passiivse tarbevaru 3. plokiga. Lisaks asuvad eelnimetatud ala põhja- ja idaosal Hulja turbamaardla (maavarade registri registrikaart nr 367) hästilagunenud turba aktiivse reservvaru 1. ja 2. plokk, passiivse reservvaru 3. plokk ja aktiivse tarbevaru 6. plokk.	Teadmiseks võetud, tõenäoliselt lisatakse seisukoht eelnõusse, planeeringu koostamisel tutvustatakse seda ka huvitatud isikutele, kellega koos leitakse lõplik lahendus

<i>Arvamus</i>	<i>Valla seisukoht</i>
<p>Turba 2. ploki registrikohane keskmine paksus on 2,3 m ja teiste plokkide keskmine paksus on alla kahe meetri. Ala nr 1 asub keskkonnaministri 27.12.2016 määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri“ lisas 1 ja lisas 2 toodud nimekirjadesse kuuluvatel aladel. Alaga nr 1 kattuva turbamaardla ega põlevkivimaardla kohta ei ole kehtivat kaevandamisluba ega geoloogilise uuringu luba ning ei ole esitatud kaevandamisloa ega geoloogilise uuringu loa taotlust.</p> <p>MaaPS § 14 lõike 2 punkt 3 kohaselt juhul, kui kavandatav tegevus halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, võib Kliimaministerium või Vabariigi Valitsuse volitatud asutus lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust, kui tegemist on elektrituruseaduse tähenduses taastuvat energiaallikat kasutava elektrienergia tootmisel ja seonduva taristu (taastuenergia ehitise) ehitamisega. Lubamise tingimused maavarade lõikes on sätestatud MaaPS § 14 lõike 21 punktides.</p> <p>MaaPS § 14 lõike 21 punkti 1 kohaselt Kliimaministerium või Vabariigi Valitsuse volitatud asutus võib lubada taastuenergia ehitise ehitamist turbamaardla alal, mis ei ole kantud kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja ja mille kohta ei ole kehtivat kaevandamisluba ega geoloogilise uuringu luba ning ei ole esitatud kaevandamisloa ega geoloogilise uuringu loa taotlust.</p> <p>Alaga nr 1 kattuva turbamaardla ala asub osaliselt kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalal. Alaga nr 1 kattuva turbamaardla kaevandamiseks sobival turbaalal asuvad erinevad piiranguvööndid ja kraavid. Maardlana arvel oleva turba paksus on suhteliselt väike. Eeltoodust tulenevalt ei ole alust arvata, et alaga nr 1 kattuvale turbamaardla alale taastuenergia ehitiste ehitamine halvendaks turbamaardla olemasolevat olukorda.</p> <p>Lisaks asub ala nr 1 põlevkivi passiivsel tarbevarul. MaaPS § 14 lõike 21 punkti 2 kohaselt Kliimaministerium või Vabariigi Valitsuse volitatud asutus võib lubada taastuenergia ehitise ehitamist põlevkivimaardla alal, mille kohta ei ole kehtivat kaevandamisluba ega geoloogilise uuringu luba ning ei ole esitatud selle maavara kaevandamisloa ega geoloogilise uuringu loa taotlust, tähtajaliselt kuni 35 aastaks.</p> <p>Palume edasises planeerimisprotsessis arvestada ja planeeringus kirjeldada, et tulenevalt MaaPSus sätestatud nõuetest on ala nr 1 põlevkivimaardlaga kattuvale alale taastuenergia ehitise võimalik ehitada ainult tähtajaliselt kuni 35 aastaks.</p>	
<p>Ala nr 2 Ala nr 2 lõunaosa asub osaliselt Eesti põlevkivimaardla Haljala uuringuvälja maardlaosa (maavarade registri registrikaart nr 33) põlevkivi passiivse reservvaru 5. plokil ja aktiivse tarbevaru 1. plokil. Ala nr 2 põlevkivimaardlaga kattuvale alale ei ole antud kehtivat</p>	<p>Teadmiseks võetud, tõenäoliselt lisatakse seisukoht eelnõusse, planeeringu koostamisel tutvustatakse seda ka huvitatud isikutele, kellega koos leitakse lõplik lahendus</p>

Arvamus	Valla seisukoht
<p>kaevandamisloa ega geoloogilise uuringu loa ning ei ole esitatud selle maavara kaevandamisloa ega geoloogilise uuringu loa taotlust.</p> <p>Eesti Geoloogiateenistuse uurimistöös aruandes „Maardlatele ja maavarade perspektiiv ning levialadele taastuenergeetika taristu rajamise analüüs. Kirde ja Kesk Eesti“, mis on kättesaadav veebiaadressil https://fond.egt.ee/fond/egf/9549, toodud kavandatav tuulepark Viru 9 kattub maardla osas Kadrina valla tuuleenergeetika eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohtade alaga nr 2. Eelnimetatud uurimistöös on ära märgitud järgmist: „Haljala põlevkivimaardla loodeosas praegu geoloogilisi uuringuid ei toimu ja samuti ei ole esitatud taotlust aktiivse tarbevaru kaevandamiseks. Viru 9 ja põlevkivi varuplokkidega kattumise ala on küllaltki väike ning seetõttu ei avalda olulist mõju vajaduse korral Haljala põlevkivimaardla põlevkivivaru kasutusele võtmiseks. Viru 9 – kavandatav tuulepark on ajutiselt võimalik rajada Haljala uuringuväljaga kattuvale alale (78,03 ha)“.</p> <p>MaaPS § 14 lõike 2 punkt 3 kohaselt juhul, kui kavandatav tegevus halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, võib Kliimaministeerium või Vabariigi Valitsuse volitatud asutus lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust, kui tegemist on elektrituruseaduse tähenduses taastuvat energiaallikat kasutava elektrenergia tootmisel ja seonduva taristu (taastuenergia ehitise) ehitamisega. Lubamise tingimused maavarade lõikes on sätestatud MaaPS § 14 lõike 21 punktides.</p> <p>MaaPS § 14 lõike 21 punkti 2 kohaselt Kliimaministeerium või Vabariigi Valitsuse volitatud asutus võib lubada taastuenergia ehitise ehitamist põlevkivimaardla alal, mille kohta ei ole kehtivat kaevandamisloa ega geoloogilise uuringu loa ning ei ole esitatud selle maavara kaevandamisloa ega geoloogilise uuringu loa taotlust, tähtajaliselt kuni 35 aastaks. Palume edasises planeerimisprotsessis kaaluda otstarbekust jätta alale 2 alles kattumine põlevkivimaardlaga. Võimaluse korral palume põlevkivimaardla alale 2 mitte määrata, kuna põlevkivimaardla alale on taastuenergia ehitise võimalik ehitada ainult tähtajaliselt kuni 35 aastaks.</p>	
<p>Ala nr 3</p> <p>Ala nr 3 ei asu maardlaga kattuv alal.</p> <p>Palume edasises planeerimisprotsessis arvestada MaaPSus sätestatud nõuetega, kui potentsiaalselt sobilikud tuulepargi alad asuvad maardlatel. Palume planeeringu jooniste koostamisel kasutada maavarade registris arvel olevate maardlate, mäeeraldiste ja nende teenindusmaade piire. Ajakohaste andmete saamiseks on võimalus kasutada WFS-teenust aadressil: https://teenus.maaamet.ee/ows/maardlad?service=WFS&version=1.1.0&request=GetCapabilities</p>	Teadmiseks võetud

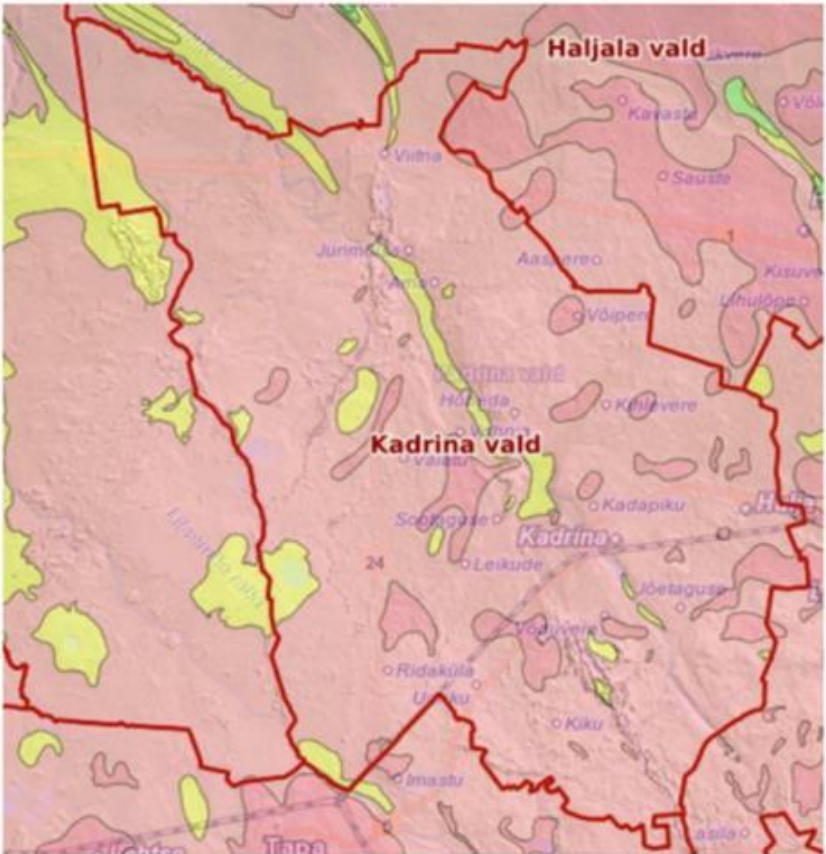
Arvamus	Valla seisukoht
<p>või laadida andmed alla aadressilt Maavarade registri andmete allalaadimine Geoportaal Maa-amet (maaamet.ee). Plaanidele palume lisada info, mis kuupäeva seisuga maardlate ja mäeeraldiste andmeid on kasutatud.</p>	
<p>Reformimata riigimaade ja maaüksuste, mille volitatud asutus on Maa-amet, osas annab kohaliku omavalitsuse eriplaneeringule seisukoha Regionaal- ja Põllumajandusministeerium. Palume hoida Maa-ametit kursis planeeringu menetlemisega. Palume esitada planeering enne vastuvõtmist kooskõlastamiseks Maa-ametile.</p>	Teadmiseks võetud
<p>8. Keskkonnaamet, 09.01.2024 nr 6-5/23/24035-2</p>	
<p>1. LS ja KSH programmi kohaselt on võetud sihiks rakendada planeerimisseaduse (PlanS) § 951 lg 1 ning kehtestada planeering asukoha eelvaliku otsuse alusel. Keskkonnaametil puuduvad sellele vastuväited, kuid rõhutame, et sellisel juhul peavad nii planeering, KSH kui nende aluseks olevad uuringud olema tehtud kõrgema detailsusega, võrreldes juhuga kui asukoha eelvaliku otsusele järgneb eriplaneeringu detailse lahenduse etapp. Sellisel juhul tuleb määrata tuulikute arv ning nende ja muu taristu põhimõttelised asukohad ning anda hinnang, kas kaasnevatest keskkonnamõjudest lähtudes on planeering elluviidav.</p>	Teadmiseks võetud
<p>2. LS ja KSH programm on nimetanud läbiviidavad linnustiku ja nahkhiireuuringud alal 1 (läbiviijaks Loodusekspert OÜ). Paraku ei ole esitatud mingit täpsemat informatsiooni kavandatavate uuringute kohta, mistõttu ei ole võimalik anda eelnevat hinnangut uuringute mahtude ja meetodite sobivuse ning piisavuse osas nn ühe-etapilise eriplaneeringu kehtestamiseks.</p> <p>Märgime, et vajalik on täpsustada ja lisada, millistel aladel milliseid inventuure tehakse ja milline on täpne meetodika. See välistab EP asukohavaliku otsuse tegemisel hilisemaid vaidlusi. Uuringute meetodika olulistel teemadel peab olema maksimaalselt täpne. Uuringu alade piirid ning uuringute tulemused (uuritud alad, kuupäevad, loendustulemused jne), mis esitatakse koos EP ja KSH aruandega, tuleb esitada ka digitaalsete kihtidena.</p> <p>Kuna aladel 2 ja 3 on käimas riigi eelisarendusalade uuringud ja alal 1 teeb uuringu Loodusekspert OÜ, siis tuleb tagada, et alade uurituse kvaliteet oleks võrreldav ja võimaldaks teha adekvaatseid järeldusi. Eelkõige peaks uuring andma piisavalt täpse ülevaate nii kaitsealustest, kuid ka n-ö tavalinnustikust alal, sest see on parim lähtepunkt tulevasteks võrdlusteks – kas ja kuidas mõjutab võimalik tuugenite rajamine linnustikku.</p>	EP lähteseisukohtade ja KSH programmi lisades esitatakse uuringute meetodikate kirjeldused
<p>3. LS ja KSH programmi tabelis 3.1 on nimetatud mõju bioloogilisele mitmekesisusele, elustikule, kaitstavatele loodusobjektidele, vääriselupaikadele (VEP), kuid mõju olulisuse, hindamismeetodite ja vajalike uuringute all on käsitletud sisuliselt üksnes linde ning nahkhiiri.</p>	Linnustik ja nahkhiired on elektri- ja tuulikute poolt enim mõjutatud sihtrühmad. Seetõttu on neile ka KSH programmis enim tähelepanu pööratud. Lisaks arvestatakse teiste loodusväärtustega, nt

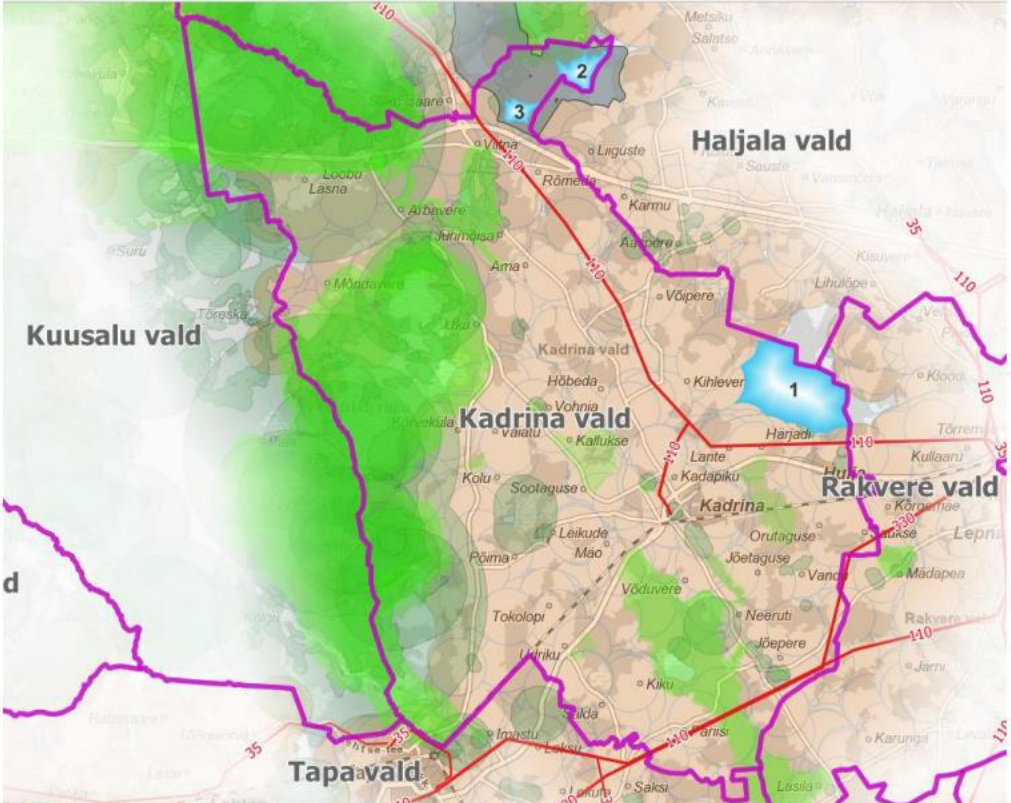
Arvamus	Valla seisukoht
<p>Palume kirjeldust täiendada ka osas, kuidas kavatsetakse nii tuulikute kui muu taristu planeerimisel, mõjude hindamisel arvestada väärtuslike koosluste (VEP-id, väljaspool kaitstavaid alasid inventeeritud loodusdirektiivi elupaigatüübid või muud eeldatava kõrge ökoloogilise väärtusega kooslused) ning teiste liigirühmadega (taimed, seened, samblad, samblikud).</p>	<p>vääriselupaigad, taime- ja seeneliigid, samblikud jms. Mõju hinnatakse lähtuvalt teadaolevatest andmetest. Looduslike alade osas (metsaalad ja rohumaad, sh looduslikud lagedad alad) tuuakse andmebaaside alusel välja seal esinevad kaitsealuste taimeliikide paiknemine, väärtuslike elupaikade (loodusdirektiivi elupaikade, sh väärtuslike poollooduslike koosluste, väärtuslike metsaelupaikade ja sooelupaikade paiknemine). Aluseks võetakse ETAKi, EELISE, eElurikkuse andmebaasid, KESE seireandmed, Maa-ameti, Keskkonnaportaali, metsaportaali andmed ja Keskkonnaagentuuri ELME kaardikihid „Elupaigad ja geneetilised ressursid“ alamkihid „Ökosüsteemidele iseloomulike suunisliikide elupaigad“. Kaardianalüüsi põhjal tuuakse välja olulisemad alad, kus võib olla suurem potentsiaal kaitsealuste taimeliikide või väärtuslike elupaikade esinemiseks ning kuhu oleks soovitatav taristu rajamist nende looduskaitsele potentsiaali tõttu vältida. Eelneva alusel täiendati EP lähteseisukohti ja KSH programmi</p>
<p>4. Tabelis 3.1 Mõju põhja- ja pinnaveele märgitakse: „Mõjud on eelkõige seotud ehitusajaga ning kasutusaja võimalike avariilukordadega (nt õlilekked). Tavarežiimis töötavate tuulikute puhul olulist mõju ette näha ei ole. Ehitusaegsed mõjud on seotud vundamentide ja ühenduskaablite jms paigaldamiseks vajalike ajutiste ehituskaevendite rajamisega. Mõjud on lokaalsed.“ Toome välja, et põhja- ja pinnaveele ning nendega seonduvatele kooslustele avalduva mõju hindamisel tuleb arvestada ka ligipääsuteedega, kuna teed võivad vajada teekraavide ja nõvade rajamist. Teid kasutatakse kogu eksploatatsiooni aja mitte ainult ehituse ajal ning tuulepargi lammutamise ajal võivad need vajada rekonstrueerimist.</p>	<p>KSH programmi tabelit 3.1 täiendati juurdepääsuteede temaatika lisamisega „Mõju põhja- ja pinnaveele“ valdkonna juurde</p>
<p>5. Tabelis 3.1 Bioloogiline mitmekesisus märgitakse: „Ehitusaegsed mõjud on seotud ehitustegevusega (nt tuulikud, alajaam, ühenduskaablid“. Oluline on hinnata ka ligipääsuteede rajamise mõju. Palume KSH-s analüüsida, kas võib olla vajadus/võimalus ehitada välja ühendusliinid või juurdepääsuteed ka naaberomavalitsustes planeeritud tuuleparkidega, KSH-s käsitleda ka nende võimalikku mõju.</p>	<p>KSH programmi tabelit 3.1 täiendati juurdepääsuteede temaatika lisamisega „Bioloogiline mitmekesisus, elustik, kaitstavad loodusobjektid, vääriselupaigad“ valdkonna juurde. Võimalikku koosmõju, sh piirnevates omavalitsustes kavandatavate tuuleparkidega hinnatakse täpsemalt KSH aruandes, lähtudes seejuures antud hetkel teadaolevast teabest ja planeeringute seisust</p>
<p>6. LS ja KSH programmi ptk 1.4, lk 11 (ja ka lk 6). „Potentsiaalselt sobilike alade esmasel selgitamisel lähtuti kriteeriumist, et tuulikute minimaalne kaugus elamutest ja ühiskondlikest</p>	<p>Elamutest ja ühiskondlikest hoonetest 1 km kauguse määramisel on üheks oluliseks aspektiks müratase ehk tuulikutest elu- või ühiskondlike hooneteni jõudev müratase peab jääma lubatud normi</p>

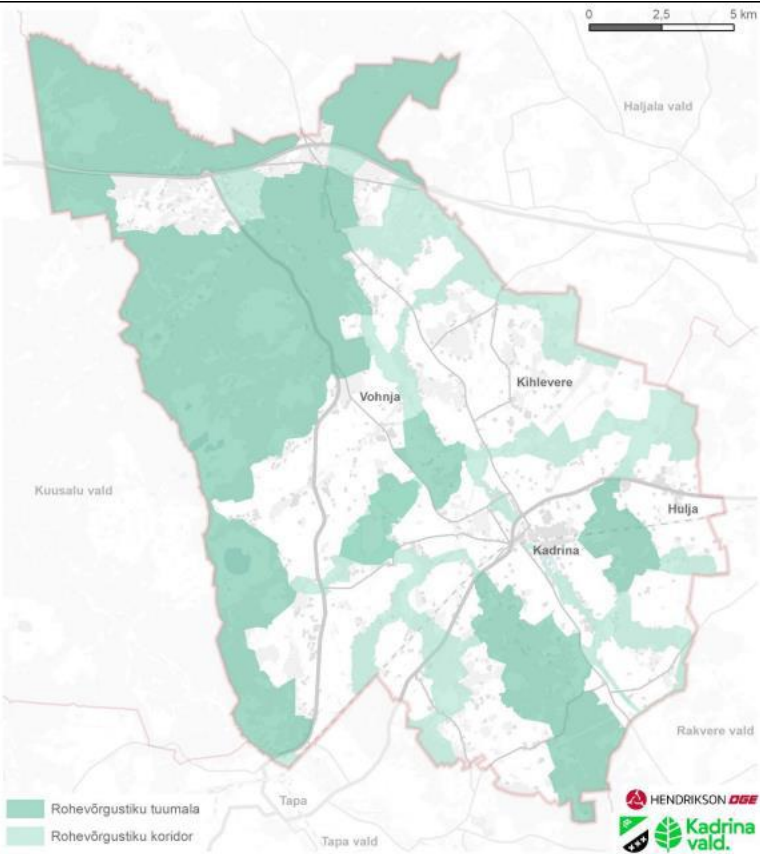
Arvamus	Valla seisukoht
<p>hoonetest on 1000 m, esialgses analüüsis lähtuti ETAK elu- ja ühiskondlike hoonete paiknemisest.“</p> <p>Märgime, et see ei pruugi olla mõistlik ja ratsionaalne lähenemine, sest piirang lähtub ainult ühe liigi – inimese – häirimise vältimisest. 1 km on tsoon, mis võib oluliselt kitsendada muidu arenduseks sobilike alade pinda ja suruda tuugenid aladele, kus konfliktid teiste loodusväärtustega on oluliselt tõenäolisemad kui inimesele lähematel aladel. Tuugenite toomine inimesele lähemale läheb kokku ka ENMAK 2030+ kavaga lk 9: Eesti energiamajanduse arengukava aastani 2030 üldeesmärgiks on: Tagada tarbijatele turupõhise hinna ning kättesaadavusega energiavarustus, mis on kooskõlas Euroopa Liidu pikaajaliste energia- ja kliimapoliitika eesmärkidega, samas panustades Eesti majanduskliima ja keskkonnaseisundi parendamisse ning pikaajalise konkurentsivõime kasvu, sest inimese lähedale tuugenite rajamine tagab madalama hinna ja parema kättesaadavuse. Samuti võib 1 km piirangutsoon liialt mõjutada rohevõrgustikku, mis on maakonnaplaneeringuga olulisele kohale tõstetud (LS ja KSH programmi lk 10). 1 km tsoon välistab suure osa valla põllumaadest, mis on suure inimõjuga keskkond/elupaik ja sealne tuugenite suhteline lisamõju oleks oluliselt väiksem, kui tuugenite rajamisel metsa või teistesse elupaikadesse.</p>	<p>piiresse. Konsultantide poolses praktikas on müranormide täitmise jaoks vajalik vahekaugus olnud olenevalt tuulikute arvust ja paigutusest vahemikus 700 m ... 1 km. Seega vähem kui 1 km kaugusel ei saa olla kindel, et müranormid on tagatud (vajalik müra modelleerimine). Lisaks on uuringud näidanud, et madalsageduslik ja infraheli ei avalda inimesele mõju u 1 km kaugusel tuulikutest või sellest suurematel kaugustel ning infrahelitasel sellisel kaugusel on võrreldav loodusliku infrahelitasemega (NYSERDA, 2013). Seega on vajalik 1 km puhvri arvestamine. Edasisel planeerimisel (sh mõjude hindamisel) analüüsitakse teemat täpsemalt, kuid praeguses staadiumis on seisukoht, et elamutele lähemale kui 1 km ei planeerita elektrituulikuud.</p> <p>* New York State Energy Research and Development Authority (NYSERDA), 2013. Wind Turbine Noise: Current Knowledge and Research Needs</p>
<p>9. Kliimaministeerium, 13.01.2024 nr 7-15/23/5637-2</p>	
<p>Täname eriplaneeringu ja KSH menetlusse kaasamise eest, kuid märgime, et me ei pea vajalikuks osaleda huvitatud asutusena. Planeeringu ja KSH puhul piisab Keskkonnaameti kui asjakohase asutuse seisukohast. Tutvusime siiski lähteseisukohtade ja KSH programmiga (Alkranel OÜ töö, 29.11.2023 versioon) ning esitame järgmised märkused.</p> <p>1. KSH programmi ptk 5 „Eriplaneeringu ja KSH koostamisse kaasatavad isikud ja koostöö tegijad“ tabelis 5.1 on Kliimaministeeriumi kaasamise põhjendusena märgitud maapoliitika kujundamine ja reformimata riigimaade haldaja. Märgime, et seoses ministeeriumite ümberkorraldamisega alates 01.07.2023 kuuluvad nimetatud valdkonnad Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisalasse. Lisaks kuulub nende valitsemisalasse ruumilise planeerimise valdkond.</p>	<p>Teadmiseks võetud ja selle alusel muudetakse lähteseisukohti. Määruse <i>Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused</i> kohaselt puuduvad eriplaneeringus määruse § 3 lg 3 kohased asjaolud Kliimaministeeriumi kaasamiseks. Sama määruse § 3 lg 3¹ kohane volitatud asutus on Maa-amet, mis on kaasatud planeeringu koostamisse. Samuti on koostöötegijana Regionaal- ja Põllumajandusministeerium. Eelnevast lähtuvalt korrigeeritakse planeeringu lähteseisukohtasid ja KSH programmi ning Kliimaministeerium eemaldatakse koostöötegijate nimekirjast</p>
<p>2. Eriplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH programmi sissejuhatuses (lk 4) on kirjas, et planeeringu koostamisel on eesmärk loobuda detailse osa koostamisest ja teha 1. etapp sellises täpsusastmes, et edasine ehitustegevuse kavandamine saaks toimuda projekteerimistingimuste alusel. Juhime tähelepanu, et kui soovitakse loobuda eriplaneeringu detailse osa koostamisest ja kavandada tuuleparki edasi projekteerimistingimustega, siis peab asukoha eelvaliku etapi planeeringumenetluses läbi viidud uuringute ja KSH põhjal olema võimalik otsustada eelvalikuala sobivuses tuulepargi rajamiseks. Planeeringu asukoha eelvaliku ja KSH tulemuste järgi peab olema</p>	<p>Teadmiseks võetud</p>

Arvamus	Valla seisukoht
<p>veendumus, et tuuleparki on võimalik rajada leitud asukohta ning planeeringu kehtestamisel ja elluviimisel ei kaasne olulist keskkonnamõju ja on selgitatud võimalikku negatiivset mõju leevendavad asjakohased meetmed. Samuti, kui asukohavaliku etapi KSH aruandes viiakse läbi Natura hindamine, peab selle järelalusena olema selge, et planeeritava tuulepargiga ei kaasne ebasoodsat mõju Natura 2000 alale ja selle terviklikkusele.</p>	
10. Muinsuskaitseamet, 16.01.2024 nr 5.1-17.5/2236-1	
<p>Eriplaneeringu koostamisel tuleb lähtuda riikliku kaitse all olevatest kultuurimälestistest ja nende kaitsevöönditest. Lisaks riigi kaitse all olevatele arheoloogiamälestistele, on maastikul palju juba avastatud või eeldatavat arheoloogiapärandit, mida tuleb samuti ruumilisel planeerimisel silmas pidada, et kultuurmaastiku ajalise mitmekihilisuse säilimine oleks tagatud ka edaspidi. Arheoloogiapärandi analüüsi ning info arheoloogiatundlike alade kohta oleme edastanud ning sellega on arvestatud Kadrina valla üldplaneeringu koostamise käigus ning alad on kantud üldplaneeringu kaardile.</p>	Teadmiseks võetud
<p>Kadrina valda kavandatava tuulepargi asukoha eelvaliku alale 1 jääb Muinsuskaitseameti poolt määratletud arheoloogiatundlik ala, kus ajalooliste kaardimaterjalide ning seniste leiandmete alusel võib alal olla säilinud asustusele viitav arheoloogiline kultuurkiht ning esemeline materjal. Olemasolevatest andmetest ei piisa aga hindamiseks planeeringuga kaasneda võivat kahju kultuuripärandile.</p>	<p>Uuringute nimekirja lisatakse nimetatud uuringu tegemine järgneval kujul: <i>Uustalu-Peedu kinnistul (27305:001:0010) ja sellega piirneva Kingu kinnistu (27305:001:0002) lääneosas viiakse läbi arheoloogiline uuring (meetod: eeluuring koos detektoriuuringu ning prooviaukude kaevamisega). Eeluuringu tulemuste põhjal saab selgemalt määratleda kultuurkihi esinemise intensiivsust, hinnata edasiste uuringute vajadust, mahtu, meetodikat ja määratleda sobivad meetmed kultuurkihi säilitamiseks tuulepargi rajamise edasistes etappides</i></p>
<p>Muinsuskaitseamet otsustas anda arvamusel lisada Kadrina valla tuuleenergeetika eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohtadesse ja KSH programmi järgnevad nõuded ja tingimused kultuuripärandiga arvestamiseks: Kadrina valda kavandatava tuulepargi asukoha eelvaliku alal 1 Tirbiku külas, Uustalu-Peedu kinnistul (27305:001:0010) asub Muinsuskaitseameti poolt määratletud arheoloogiatundlik ala. Ajalooliste kaardimaterjalide ning seniste leiandmete alusel võib seal olla säilinud arvestatav ajaloolisele asustusele viitav arheoloogiline kultuurkiht ning esemeline materjal. Kuna läbi aegade, ka muinasajal, on alati olnud talude vahel intensiivse elutegevuseta alasid, samuti on hilisem maakasutus paratamatult rikkunud, seganud ja sageli ka hävitanud mineviku inimtegevuse jälgi, ei saa ilma arheoloogilise uuringuta kindlaks teha, kas ja mil määral ühes või teises kohas kultuurkihti säilinud on ning kas see sisaldab ka ehitiste jäänuseid või vaid üksikuid esemeid ja nende säilmeid.</p>	
<p>Muinsuskaitseamet saab arheoloogiatundlikel aladel arheoloogiliste uuringute läbiviimist tungivalt soovitada. Muinsuskaitseamet seaduse tähenduses keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse tähenduses keskkonnamõju hindamise käigus tuleb kinnisasjal, kus ameti andmeil võib ajalooliste allikate põhjal leiduda arheoloogilisi esemeid,</p>	

Arvamus	Valla seisukoht
<p>inimluid või arheoloogiline kultuurkiht, keskkonnamõju hindamise käigus teha arheoloogiline uuring (MuKS § 31 lg 3).</p>	
<p>Arvestades eelnevat ning tuginedes muinsuskaitseadusele (§ 3, § 31 lg 3) tuleb KSH käigus Uustalu-Peedu kinnistul (27305:001:0010) ja sellega piirneva Kingu kinnistu (27305:001:0002) lääneosas viia läbi arheoloogiline uuring (meetod: eeluuring koos detektoriuuringu ning prooviaukude kaevamisega). Eeluuringu tulemuste põhjal saab selgemalt määratleda kultuurkihi esinemise intensiivsust, hinnata edasiste uuringute vajadust, mahtu, metoodikat ja määratleda sobivad meetmed kultuurkihi säilitamiseks tuulepargi rajamise edasistes etappides.</p>	
<p>Uuringu tulemused koos kaardimaterjaliga esitada KSH aruande lisana. Järgneva projekteerimise käigus tuleb arheoloogilise eeluuringu tulemusi arvesse võttes hinnata koostöös Muinsuskaitseametiga edasiste arheoloogiliste uuringute vajalikkust ja vajadusel nende ulatust.</p>	
<p>Juhul, kui projekteerimise edasistes etappides nähakse siiski ette kaevetöid aladel, kus arheoloogiliste eeluuringute tulemusel tuvastati kultuurkiht, tuleb nendel aladel tagada arheoloogilised uuringud (jälgimine, arheoloogiline kaevamine).</p>	
<p>11. Eesti Metsa Abiks MTÜ (EMA), 22.01.2024</p>	
<p>1. Kadrina vald asub kaitsmata põhjaveega alal. Tuulikud sisaldavad aga kuni 1400 liitrit õli ja tuulikute õlilekked on sagedased. Sellega kaasneb suur risk põhjaveele. Antud teemat on käsitletud näiteks Laiier oma uudisloos pealkirjaga „Cleaning up the dirty side to clean energy.“¹ Väljavõtte Kadrina valla eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmist, piirkonna põhjaveekaitstuse kaart.</p>	<p>Võimalikku mõju põhjaveele hinnatakse keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamisel ja on teemana nimetatud KSH programmis. Esitatud arvamus ei ole tuulepargi planeerimist välistavaks asjaoluks. EP lähteseisukohti ja KSH programmi ei täiendata</p>

Arvamus	Valla seisukoht
 <p>Joonis 2.2. Piirkonna põhjaveekaitstus: tume roosa ala – kaitsmata, roosa ala – nõrgalt kaitstud ja kollane ala – keskmiselt kaitstud põhjaveega ala. Alus: Maa-amet, 2023.</p>	
<p>2. Esmase eelvaliku alusel on planeeritud tuulikud rajada aladele mis asuvad kas, tsoon 1 puhul roheline võrgustiku koridoris ning tsoon 2 ja 3 puhul roheline võrgustiku tugialal. Esmase eelvaliku alusel potentsiaalselt sobilikud tuulepargi alad (väljavõte Kadrina valla eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmist)</p>	<p>Mõju rohevõrgustiku (ja ka vaadetele) sidususele ja toimimise säilimisele käsitletakse keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamisel ja sellest lähtuvalt tuleb sisend eriplaneeringusse. Lisaks viiakse mõju hindamise käigus võimalikel tuulepargi arendusaladel läbi linnustiku ja nahkhiirte uuringud, mis on oluliseks sisendiks tuulikute kavandamisel. Olulistest vaatekohtadest teostatakse ka visualiseeringud. Seos erineva tasandi planeeringute ja nende võimaliku muutmise vajadusega selgitatakse mõjude hindamise ja planeerimise käigus. Ka jäätumisest tulenevat</p>

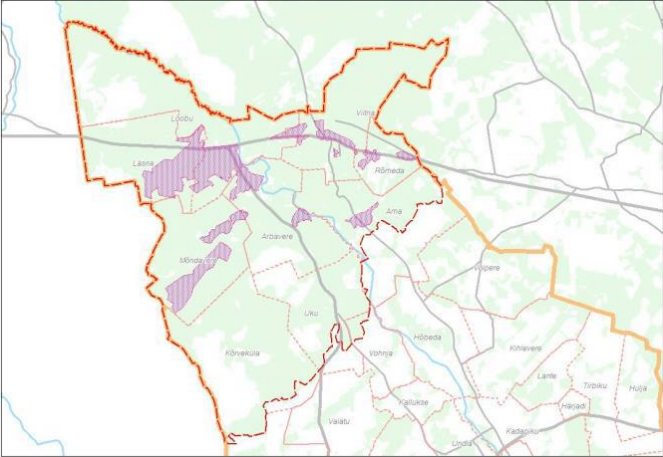
Arvamus	Valla seisukoht
 <p>Joonis 1.2. Esmase eelvaliku alusel potentsiaalselt sobilikud tuulepargi alad (helesinise piirjoonega alad koos numbritega) eriplaneeringu alal. Lisaks kajastuvad joonisel: elamutest ja ühiskondlikest hoonetest 1000 m puhver (oranžikad alad), loodusväärtustest tulenevad kitsendused (helerohelised alad), üle-eestilise maismaalinnustiku analüüsi tsoon 1 (tumerohelised alad) ja võimalik perspektiivne riigi eelisarendusala, kus viiakse läbi Keskkonnaagentuuri poolt tellitud uuringuid (hallikas ala). Alus: Maaamet, 2023; EELIS, 2023; EOÜ ja Kotkaklubi, 2022.</p> <p>Kadrina valla rohevõrgustiku kaart (väljavõte Kadrina valla üldplaneeringu eelnõust)</p>	<p>Valla seisukoht</p> <p>ohtu käsitletakse mõjude hindamisel. Esitatud arvamus ei ole tuulepargi planeerimist välistavaks asjaoluks. KSH programmi ja lähteseisukohti ei muudeta</p>

Arvamus	Valla seisukoht
 <p>Joonis 6.1 Kadrina valla rohevõrgustik</p> <p>Kadrina valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine ütleb järgnevat: „4.1.1 Roheline võrgustik Olemasoleva olukorra ülevaade Roheline võrgustik (ka rohetaristu või -võrgustik) on looduslikest ja poollooduslikest aladest koosnev strateegiliselt paigutatud süsteem, mille eesmärk on kindlustada erinevate koosluste ja liikide säilimine, pehendada ja korvata inimtekkelisi mõjusid ning pakkuda muid mitmesuguseid looduse hüvesid ehk ökosüsteemiteenuseid. Roheline võrgustik toetab stabiilse keskkonnaseisundi ja keskkonnavastupanuvõime säilimist, hoiab alal inimesele elutähtsaid keskkonda kujundavaid protsesse (põhja- ja pinnavee teke, õhu puhastumine, keemiliste</p>	

Arvamus	Valla seisukoht
<p>elementide looduslikud ringed jne). Sellega tagatakse põhjendatum ruumistruktuur, ökosüsteemide ja liikide säilimine ning keskkonna loodusliku iseregulatsiooni säilitamine ka inimesele sobival tasemel.</p> <p>Rohelise võrgustiku puhul eristatakse kahte sorti struktuurielemente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tugialad (tuumalad) on ümbritseva keskkonna suhtes kõrgema loodusväärtusega ja/või rohevõrgustiku seisukohalt olulisi ökosüsteemiteenuseid pakkuvad alad, millele valdavalt võrgustiku funktsioneerimine toetub. Tihti on tugialadesse hõlmatud kaitsealad, hoiualad, püsielupaigad, vääriselupaigad, loodusdirektiivi kooslused jne; <p>* koridorid seovad tugialad ühtseks toimivaks tervikuks ning on tuumalade vahelised rände- ja liikumisteed, aidates nii kaasa tugialade kõrge elurikkuse säilimisele ning leevendades elupaikade hävimise ja killustamise mõju.“</p> <p>Tsoonid 2 ja 3 jäävad metsise plaanitavatele tuumaladele. Väljavõte EELIS-est: Lilla viirutusega metsise olemasolevad elupaigad, oranžiga metsise kaitstud püsielupaik. Väljavõte hetkel töös olevast uuest metsise kaitse tegevuskavast: oranž viirutus - plaanisolev metsise tuumala.</p> <p>Koos tuulikuparkide rajamisega kaasnevad raadamised, mis on vajalikud tuulikute ja tuulikuid teenindava platsi rajamiseks, tuulikuni viiva tee loomiseks ja elektriliinide vedamiseks tuulikuni. Raadatud metsa ega lageraielanke ei saa rohevõrgustiku alana käsitleda, sest enamus linnuliike ei lenda üle langi. Rohevõrgustik jääb killustunuks. Lisaks on tuulikud lindudele ohtlikud.</p>	

Arvamus	Valla seisukoht
<p>Tsoonid kuhu hetkel tuulikud on planeeritud püstitada, tooksid kaasa kindlasti paljude lindude ja käsitiivaliste hukkumise ja populatsiooni vähenemise piirkonnas.</p> <p>Kliimaministeerium on seisukohal, et I ja II kategooria liikide elupaigad vajavad täiendavat kaitset. Antud kaitsekategooria linnud elutsevad ühtlasi tsoonides 2 ja 3 kuhu on eelvaliku alusel on planeeritud rajada tuulikupargid.</p> <p>15.12.2023 kirjutas elurikkuse ja keskkonnakaitse asekanstler Antti Tooming oma vastuses Eesti Metsa Abiks MTÜ -le alljärgnevat.</p> <p>„Tulevikus on kaitstavaid alasid, mis panustavad mh elurikkuse kaitse eesmärkide täitmisel plaanis juurde moodustada. Hetkel on erinevates menetlusetappides uusi kaitstavaid (projekteeritavaid) alasid ~50 tuhande hektari ulatuses maismaal ja samas ulatuses ka merealal. Lisaks vajavad täiendavat kaitset I ja II kategooria liikide elupaigad, Natura elupaigad väljaspool kaitstavaid alasid, mis omakorda panustavad elurikkuse strateegia teise eesmärgi, liikide ja elupaikade seisundi parandamisse. Oluline on tagada kaitse ka säilinud terviklikele looduskompleksidele ja loodus- ning põlismetsadele, samuti panustada alade sidususse. Eesmärkide täitmine, niipalju kui see on võimalik, on plaanis tagada riigimaadel.</p> <p>Elurikkuse strateegia eesmärgid on seatud Euroopa Liidu üleselt, eesmärk omaette ei ole niivõrd 30% pindala saavutamine, kui see, et olulised väärtused saaksid kaitstud ja säiliks ehk kvaliteet on tähtsam kui kvantiteet. Sisendite edasiste eesmärkide osas on koondamisel ja kindlasti on plaanis järgmise aasta esimeses pooles ka erinevate huvigruppide kaasamine. Ettepanekud meie panuse kohta on plaanis Euroopa Komisjonile esitada järgmise aasta jooksul.“</p> <p>Tuulikute rajamine Kadrina valda läheb tugevasse vastuollu Kadrina valla kehtiva üldplaneeringuga.</p> <p>Kehtiv üldplaneering ütleb järgnevat.</p> <p>„6. EHITAMISE PRINTSIIBID HAJAASUSTUSES</p> <p>Ehitamisel tuleb arvestada loodusliku ümbrusega. Vältida tuleb suuremaid pinnavormide muutusi juurdepääsu teede rajamisel või hoonete paigutamisel nõlvadele.</p> <p>Maastiku struktuur peab olema hoonete ja rajatiste paigutuse aluseks. Ehitiste paigutamisel tuleb lisaks lähikümbrusele arvestada kogu vaateväljaga.</p> <p>Ehitise püstitamisel tuleb samuti silmas pidada, et selle juurde rajatavad kommunikatsioonid (teed, elektriliinid jt) oleksid võimalikult lühemad ja ei muudaks maastiku väärtust.</p> <p>Olemasolevate puithoonete rekonstrueerimise puhul Kadrina vallas ei ole soovitatav kasutada plastikaknaid, plastikoksi ja plastik- ning plekkvoodreid. Samuti pole soovitatav neid kasutada pae-</p>	

Arvamus	Valla seisukoht
<p>ja põllukivist hoonete puhul. Hoonetel, mis on ehitatud enne 1945.a, ei soovitata muuta aknaraamide laiust ja akna ruudustiku jaotust. Ehitustegevuse korral hajaasustuses (va. Kadrina valla põhjaosa) on ehituskruundi minimaalseks suuruseks 0,5 ha. Soovitav on ehitustegevuseks mitte kasutada häid põllu- ning metsamaid, liigirikaste biotoopidega alasid ja kasutusväärtusega maavaradega alasid.</p> <p>5.1. EHITAMISE PRINTSIIBID KADRINA VALLA PÕHJAOSAS</p> <p>Kadrina valla põhjaosa, mis ühendab endaga suuri metsmassiive on oluline roheline võrgustiku sõlmala ja seetõttu on oluline täpsustada ning ka tagada Lääne-Virumaa maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused sätestatud.</p> <p>Roheline võrgustik on osa ökoloogilisest võrgustikust, mis on planeerimisel kõige selgemini ja lihtsamini eristatav kui nn. roheluse domineerimisega ala. See on karkass nii ökoloogilisele kui kompenseerivate alade võrgustikule.</p> <p>Rohelist võrgustikku iseloomustab alljärgnev:</p> <p>a) Eesmärk kujundada looduslike alade nii ökoloogilisest, loodus- ja keskkonnakaitselisest kui ka sotsiaalsest aspektist põhjendatuim ruumiline struktuur.</p> <p>b) Laiemas mõttes on see planeerimisalane mõiste, mis funktsionaalselt täiendab kaitsealade võrgustikku, ühendades need looduslike aladega ühtseks terviklikuks süsteemiks.</p> <p>c) Neis toimub inimtekkeliste mõjude pehmemdamine, korvamine, ennetamine, ja koosluste areng looduslikkuse suunas -see kõik toodab bioloogilist mitmekesisust ja tagab stabiilse keskkonnaseisundi.</p> <p>d) Orienteeritud valdavalt liikidele ja kooslustele; tähelepanu inimesele kui liigile on minimaalne, kuid võib kuuluda sotsiaalsesse huvifääri.</p> <p>e) Hoiab alal inimesele elutähtsaid keskkonda kujundavaid protsesse (põhja- ja pinnavee teke, õhu puhastamine, keemiliste elementide looduslikud ringed jne).</p> <p>f) Toetab rohelist mõtteviisi.</p> <p>Rohelise võrgustiku planeerimise eesmärgiks on:</p> <p>a) väärtuslike maastike, ökosüsteemide ja liikide kaitse;</p> <p>b) looduslähedase majandamise, elulaadi ja rekreatsiooni planeerimine ning looduslike alade ruumilise kättesaadavuse tagamine;</p> <p>c) kultuurmaastike ökoloogilise, kultuurilis-ajaloolise, esteetilise ja identiteeti toetava väärtuse säilitamine;</p> <p>d) keskkonna loodusliku iseregulatsiooni säilitamine inimesele vajalikul tasemel;</p> <p>e) loodus- ja keskkonnakaitseliselt põhjendatuma ruumistruktuuri tagamine.</p>	

Arvamus	Valla seisukoht
<p>Tulenevalt eeltoodust kehtestatakse Kadrina valla põhjaosas (vt. alltoodud kaarti) käesoleva üldplaneeringuga järgmised ehituspõhimõtted arendusaladel ja väljaspool arendusalasid:</p> <p>Joonis 14. Kadrina valla põhjaosa</p> <p>1. Ehitustegevus Kadrina valla põhjaosa arendusalal (lillad piirkonnad kaardil):</p> <ol style="list-style-type: none"> Kinnistu minimaalseks suuruseks on 1 ha. Detailplaneeringuga on võimalik vähendada kinnistu minimaalsuurust kuni 0,5 ha Viitna, Ama, Rõmeda ja Läsna-Loobu arendusaladel. Hoonete minimaalne kaugus (kuja) naaberkruntide hoonestusest 50 m, 0,5-0,9 ha suurustel kruntidel vähemalt 30 m. Hoonetel on kuni 2 korrust, Ehitusmaterjalideks kasutatakse Eesti maaehituse traditsioonilise materjale (seinad: puit, punane või valge tellis, paekivi; katus: laast, sindel, katusekivi, plekk), Hoonete asetus ehituskrundil peab moodustama traditsioonilise õue, Üldine täisehitusprotsent ehituskrundidel on kuni 25%; 0,5-0,9 ha suuruste kruntide täisehitusprotsent võib olla kuni 35%; Detailplaneeringu kohustus, va. juhtudel, kui rekonstrueeritakse (maapealsest kubatuurist alla 33 protsendi suurune laiendamine) olemasolevaid hooned ning ei muutu hoonete kasutamise senine otstarve. Metsa ei raadata. 	

Arvamus	Valla seisukoht
<p>2. Ehitustegevus väljaspool arendusalasid (punase joonega piiratud ala Kadrina valla põhjaosas, va. lillad piirkonnad nn. arendusalad):</p> <p>a) Maatulundusmaa sihtotstarbega katastriüksuse minimaalseks suuruseks on soovituslikult 5 ha, millest on võimalik katastriüksuse jagamise teel välja eraldada ainult ühe ehituskruundi (elamumaa sihtotstarbega katastriüksuse) minimaalse suurusega 0,5 ha.</p> <p>b) Hoonete minimaalne kaugus (kuja) naaberkruntide hoonestusest 100 m.</p> <p>c) Hoonetel on kuni 2 korrust.</p> <p>d) Ehitusmaterjalideks kasutatakse Eesti maaehituse traditsioonilise materjale (seinad: puit, punane või valge tellis, paekivi; katus: laast, sindel, katusekivi, plekk).</p> <p>e) Hoonete asetus ehituskruundil peab moodustama traditsioonilise õue. Traditsioonilise õuena tuleb käsitleda ajaloolise Kadrina ja Haljala kihelkonna ajaloolisi traditsioonilisi suletud õueplaneeringuid.</p> <p>Põhjapiirkonna arendusalade hulka on arvestatud vanad külasüdamed, mida on võimalik tihendada, säilitades seejuures maakasutuse ning õuede ajaloolist struktuuri, kusjuures arendusalade vahele jäävad rohelised koridorid.“</p> <p>6.3.2 Roheline võrgustik Roheline võrgustik on sidus looduslike alade süsteem, mille eesmärgiks on elurikkuse kaitse, kliimamuutuste leevendamine ja rohemajanduse edendamine. Rohelise võrgustiku määramise aluseks on Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+. Rohevõrgustiku paiknemise osas tehakse ettepanek Lääne-Viru maakonnaplaneeringu muutmiseks, kuna Kadrina valla üldplaneeringuga on rohevõrgustiku tugialade piire ja rohekoridoride paiknemist oluliselt täpsustatud. Rohevõrgustik on katkestatud Kadrina aleviku tiheasustusosal, kus seatakse esmatähtsaks tiheasustusala elanike rekreatsioonivõimalused. Samas säilitatakse endine rohevõrgustiku koridor rohealadena - puhke ja virgestuse ning haljasala maa-aladena (vt ka tingimusi ptk 5.7 ja 5.8), mis lisaks puhkefunktsioonile toetavad ka ökoloogilisi funktsioone nt väikeulukite liikumist. Rohevõrgustiku paiknemisest annab ülevaate allpool olev joonis (Joonis 6.1).</p> <p>Rohevõrgustiku toimimist tagavad tingimused</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tegevuste kavandamisel tuleb lähtuda rohelise võrgustiku eesmärkidest ja tagada, et roheline võrgustik jääb toimima. 2. Uusi kompaktsemaid hoonestuse grupe ei tohi kavandada tugialadele, asustusala ei tohi täielikult läbi lõigata rohelise võrgustiku koridore nii et rohevõrgustiku sidusus kaob 	

Arvamus	Valla seisukoht
<p>14. Rohelise võrgustiku aladel tuleb vältida olulise negatiivse keskkonnamõjuga ja kõrge Keskkonnariskiga tööstus ja taristuobjektide kavandamist.</p> <p>Kadrina Valla Raamatukogus toimus 11.12.2023 üritus kus tutvustati eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohti ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi. Antud üritusest võtsid osa ka tuulikuid Kadrina valda püstitada soovivate firmade Sunly Wind OÜ, TMV Green OÜ, Nordwinter OÜ esindajad. Antud firmade esindajad ütlesid, et nad plaanivad Kadrina valda tuuleparke kus tuulikute kõrgused on umbes 300 meetrit ja et iga sellise tuuliku vundamendi rajamiseks kulub 1800 tonni betooni. Kohapeal toodi veel võrdlev näide, et sellise tuuliku vundament kaalub umbes 1500 sõiduauto jagu.</p> <p>On täiesti kindel, et nii mahukad betoonvundamendid omavad tugevad negatiivset mõju rohevõrgustiku tuumalale kui ka rohevõrgustiku koridorile.</p> <p>Tuulikute rajamine aladele kuhu kehtiv üldplaneering lubab rajada kuni 2 kordseid hooneid on väga tugevalt piirkonna ilmet muutev. Kahekordse hoone kõrgus jääb suurusjärku 8 meetrit, tuulikud aga tuleksid kõrgusega 300 meetrit. Kuidas see piirkonna ilmet muudab võib näitlikustada järgnevalt, kuni aastani 1930 oli maailma kõige kõrgemaks ehitiseks Eiffeli torn, mis on samuti 300 meetri kõrgune. Tuulikuparke aga reeglina kavandatakse tänapäeval üksustena, kus on vähemalt 15 tuulikut. Nii saab säästa teede ja võrkude rajamise pealt. Seda on väitnud TMV Green OÜ esindaja. Seega võib ainult ette kujutada Kadrina valda peale seda kui seal asub mitmekümneid Tallinna Teletorni kõrguseid ehitisi.</p> <p>Arvestades, et Kadrina vallas asuvad Põhja-Eesti ühed tähtsamad virgestus- ja puhkealad siis peale nii massiivsete rajatiste püstitamist kindlalt Kadrina minetaks oma populaarsuse virgestus- ja puhkealana. Ka pole tähtis kuhu tuulikud visuaalsest aspektist lähtuvalt Kadrina valda paigutatakse, sest näha jäävad 300 meetri kõrgused ehitised igast kohast, kui just vaatleja tihedas metsas ei viibi.</p> <p>Samuti on Kadrina üldplaneeringus eraldi välja toodud ilusad teelõigud. Nende teelõikude väärtus seisneb kaunites maastikuvaadetes. Kui kerkivad 300 meetrised tuulikud siis need hakkavad kindlalt maastikuvaadete üle domineerima.</p> <p>Ilusad teelõigud (väljavõtte kehtivast Kadrina üldplaneeringust)</p>	

Arvamus	Valla seisukoht
 <p data-bbox="232 884 465 906">Joonis 12. Ihusad teelõigud</p> <p data-bbox="107 922 1272 1059">Lisaks visuaalsele ja müra häiringutele kaasneks ka tuulikute läheduses viibivatele inimestele suur oht nende elule ja tervisele. Selle tingib asjaolu, et talveti tuuliku labad jäätuvad ja teadmata hetkel võivad jäätükid lennata teadmata suunas. Seda teemat on käsitletud näiteks Eologix Ping uudisloos „Dangers and risks due to ice accumulation on wind turbines.“²</p>	
<p data-bbox="107 1072 1263 1136">3. Koos tuulikute rajamisega Kadrina valda kasvab märkimisväärselt oht laiaulatuslikuks tulekahjuks. See kujundaks ohtu nii Kadrina valla elanike elule ja tervisele kui ka kaitsealadele.</p> <p data-bbox="107 1142 1263 1452">FireTrace International andmetel on kolm kõige tihedamini esinevat tõsist riket tuulikutel järgnevad: 1. tuuliku labade purunemine (kõigist tõsistest juhtumitest moodustab see rike 19%), 2. tuuliku süttimine (15%), 3. kandevkonstruktsiooni rike (10%).³ Hetkel aga on planeeritud tuulikud rajada Kadrina vallas roheline võrgustiku tugialale ja roheline võrgu koridori, vahetult looduskaitsealade kõrvale. Kliimamuutustega kohanemise arengukava kohaselt on üks peamisi tulevikkliima riske kuumalained.“ Koos kuumalainetega kasvab aga suurtulekahjude risk. 10.04.2015 ilmus Virumaa Teatajas lugu pealkirjaga „Süttinud elekrituulik purskas tuld.“⁴ Antud uudisloos kirjutatakse, tsiteerin: „Häirekeskusele teatati tulekahjust kolmapäeval kell 23.22. Põlesid 90 meetri kõrgusel asuvad tuulegeneraatori seadmed ning lendlevatest põlevatest</p>	<p data-bbox="1299 1072 2105 1168">Eriplaneeringu koostamisel tehakse koostööd Päästeametiga, mille raames selgitatakse välja meetmed, mis on vajalikud võimalike tekkivate ohuolukordade lahendamiseks</p>

Arvamus	Valla seisukoht
<p>seadmetükkidest ja sädemetest süttis kahel pool maanteed kulu. Päästjad kustutasid kulu ning tagasid valve maastiku võimaliku uuesti süttimise avastamiseks. Sündmuskohalt lahkusid päästjad kell 3.37.“</p> <p>2013 aastal on kaitsnud Andres Sulg oma bakalaureusetöö teemal „Päästetööd tuulegeneraatorites Narva tuulepargi näitel.“⁵ Antud lõputöös on jõutud järeldusele, tsiteerin: „Igasugune tulekahju tuulikus osutab suurt ohtu päästjatele mitmel põhjusel: palju erinevatest materjalidest konstruktsiooniosasid ja detaile, sees on elektriseadmestik, mis võib olla pingestatud. Tuuliku kuju tõttu võib tekkida nii öelda "korstna" efekt, mis seisneb tõmbe tekkes tuuliku sees. Selle protsessiga kaasneb väga kiire, intensiivne põlemine ja kõrge temperatuur.“</p> <p>Maailmas on kahjuks väga palju näiteid tuulikute tulekahjust, mille tõttu on tihti alguse saanud väga ulatuslikud, sadu hektareid hõlmavad, maastiku- ja metsapõlengud. Rajades aga tuulikud, mille kustutamine on nende kõrguse tõttu keerukas ja nõuab väga suurt võimekust ning ülikiiret reageerimist tuletõrjelt millist valmidust Kadrina vabatahtlikul päästekomandol pole. Hetkel on Kadrina vabatahtlikul päästekomandol ainult 1 põhiauto, 0 paakautot ja 0 redelautot. Vabatahtliku päästekomando töös esineb olukordi kui neil pole tundide viisi võimalik väljakutsele reageerida, sest enamus inimesi teeb seda tööd oma põhitöö kõrvalt. Lähimad päästekomandod, kus on ööpäevaringne valmisolek ja olemas lisaks põhiautole ka paakauto ja redelauto asuvad Rakveres ja Tapal. Rakverest ja Tapalt kulub päästekomandol Viitnale jõudmiseks 25 – 30 minutit. See aga on juba selline ajakulu millega suvekuudel ei suudeta ära hoida ulatuslikku põlengut, sest maapind on turbane ja kõrval metsamassiivid.</p> <p>Andres Sule lõputöös on selgelt öeldud, tsiteerin: „Kui tulekahju on tuuliku ülemises osas, ei piisa põhiautost vee andmiseks tulekolde kõrgusele. Ülemises osas asuvad konstruktsioonid on vähempüsivatest materjalidest, sealhulgas näiteks alumiiniumist. Seetõttu on sündmuskohale vaja redelautot.“</p> <p>Tuulikute rajamisega oleks vaja Kadrina päästekomando võimekust kasvatada mitmekümneid kordi isegi kui kõigil tuulikutel kasutatakse isekustutus süsteeme, mis kahjuks toimivad ainult väiksemate tulekahjuste puhul. Tuulikuteni oleks vaja rajada raskeid tuletõrjesõidukeid kandvad asfalteed, mis oleks kaherealised, et veevõtukohani sõitev paakauto pääseks mööda sõitma tuletõrje põhiautodest ja redelautodest. Rajada oleks vaja platsid kus tuletõrjesõidukid saaksid manööverda ja nende lähedusse veevõtukohtad.</p>	

Arvamus	Valla seisukoht
<p>Eelmainitud tegevuste tõttu aga muutuks tundmatuseni piirkond. Laiu teid rajades, manööverdamisplatse ja veevõtu kohti tehes oleks vaja võtta maapinda roheline võrgustiku tugialade ja roheline võrgu koridoride arvelt. Tulekahjuoht kasvaks koos tuulikutega suuresti ja seaks ohtu loodusobjektid, piirkonna elanike elu, tervise ja vara.</p>	
<p>4. Koos tuulikute püstitamisega kaasneks kõrge infraheli tase. Viitnal asub mitmeid majutuskohti nagu näiteks Viitna puhkekeskus ja Arturi puhkeküla. Mõlemad eelmainitud majutusasutused on suunatud ennekõike suvitajatele. Majutus toimub mõlemas kohas peaaesjalikult kämpingu tüüpi hoonetes. Seda tüüpi hoonete seinakonstruktsioonidel sisuliselt puudub heli summutav funktsioon. Tuulikud tsoonides 2 ja 3 jääksid neist kämpingutest aga ainult umbes ühe kilomeetri kaugusele.</p> <p>8. klassi füüsika õpikus on infraheli mõjust inimese tervisele kirjutatud järgnevalt: „31. mail 2003. aastal viis rühm Ühendkuningriikide uurijaid läbi eksperimendi, kus nad lasid umbes 700 inimesel kuulata muusikat, millele oli lisatud vaevu kuuldav 17 Hz infraheli toon. Infraheli tekitamiseks kasutasid nad spetsiaalset, eriti suure võnkeamplituudiga kõlarit, mis oli kinnitatud seitsme meetri pikkuse plastiktoru külge. Peaaegu veerand eksperimendis osalenutest kaebas rahutust, ebamugavustunnet, äärmist kurbust, närvilisust, hirmupuhanguid, külmavärinaid või surutusetunnet rinnus. Oma kõnes ütles professor Richard Wiseman: „Need tulemused viitavad, et madalsageduslik heli võib inimestes esile kutsuda ebaharilikke kogemusi, isegi kui nad ei suuda infraheli kuulda. Teadlased on oletanud, et selliseid helisid võidakse kasutada mõnes väidetavalt nõiutud kohas veidrate aistingute esile kutsumiseks, mida inimesed vaimudega seostavad. Meie tulemused igatahes kinnitavad seda oletust.““</p> <p>07.01.2011 Eesti Päevaleht veebiväljaandes ilmus uudislugu pealkirjaga „Pevkuri soov: tuulikud elamutest kaugemale. Tuuliku lähedal elav inimene kurdab, et madalsageduslik müra paneb pea valutama.“⁷</p> <p>Väljavõte antud uudisloost, tsiteerin: „Sotsiaalminister Hanno Pevkur saatis nädala eest keskkonnaminister Jaanus Tamkivile ettepaneku kehtestada Tallinna Tehnikaülikooli teadlaste soovitusel seadustesse nõue, et minimaalseks vahekauguseks tuuliku ja elamuhoone vahel peab olema vähemalt kaks kilomeetrit.“</p> <p>07.11.2007 Vooremaa veebiväljaandes ilmus uudislugu pealkirjaga „Müra tapab meid vaikselt.“⁸ Antud uudisloos kirjutatakse, tsiteerin: „Eriti kahjulik on müra une ajal, sest ta häirib puhkamist ning võib inimest mõjutada terve järgmise tööpäeva jooksul. Viimaste aastate uuringud on</p>	<p>Müra mõju, sh infraheli käsitlus, hinnatakse keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamisel ja sellest lähtuvalt tuleb sisend eriplaneeringusse. Ka madalsagedusliku müra jaoks on Eestis seatud piirväärtused ja neid tuleb rakendada planeeringule järgnevas projekteerimisetapis.</p> <p>Inimestele avalduva infraheli mõju kohta saab tuua näite Soomest. Üks värskemaid ja põhjalikum tuulikutega seonduv madalsagedusliku heli, täpemalt infraheli uuring viidi läbi Soomes ja see avaldati inglise keeles 2020 aastal. Uuring oli tellitud Soome riigi poolt ning selle viis läbi Soome Tehniliste Uuringute Keskus. Uuring kombineeris pikaajalisi (308 päeva) heli mõõtmisi tuuleparkides, samuti kuulmisteste ja küsimustikke tuuleparkide lähialade elanike hulgas. Läbiviidud uuring ehk infraheli tajumise eksperiment (Maijala <i>et al</i>, 2020) ei näidanud, et inimestel oleks tundlikkus infraheli suhtes, seda ei olnud ka tuuleenergia vastaselt meelestatud inimestel. Füsioloogilised mõõtmised ei näidanud infaheli osas mingit mõju südame löögisagedusele, südame rütmi varieeruvusele ja naha elektrijuhtivuse muutustele ei tuuleenergia vastaste ega pooldajate osas. Ei leidnud kinnitust, et isegi, kui inimesed ise ei taju infraheli, mõjutaks see nende keha reaktsioone kuidagigi. Uuringus järeldati, et tuulikute infraheli ei saa seostada inimeste poolt kurdetavate tervisemõjudega. Samas püstitati hüpotees, et infrahelist olulisem võib potentsiaalselt olla tuulikute heli amplituudi kõikumine.</p> <p>*Maijala, P., Turunen, A., Kurki, I., Vainio, L., Pakarinen, S., Kaukinen, C., Lukander, K., Tiittanen, P., Yli-Tuomi, T., Taimisto, P., Lanki, T., Tiippana, K., Virkkala, J., Stickler, E., Sainio, M., 2020. Infrasound Does Not Explain Symptoms Related to Wind Turbines. Publications of the Finnish Government's analysis, assessment and research activities 2020:34</p>

Arvamus	Valla seisukoht
<p>näidanud, et müra tõstab une ajal stressiga seotud hormoonide kortisooli, adrenaliini ja noradrenaliini taset. Mida kauem need hormoonid veres püsivad, seda suurem on risk, et inimesel tekivad eluohtlikud terviseprobleemid, näiteks südamehaigused, kõrge vererõhk või nõrgenenud vastupanuvõime.“ Seega peaks kämpingu tüüpi hoonetest jääma planeeritavate tuulikute vahekaugus mitte alla 2,5 kilomeetri, et vältida ohtu inimeste tervisele.</p>	
<p>5. Negatiivne mõju lindudele Eesti Ornitoloogiaühingu hinnangul väheneb igal aastal metsalindude arvukus 43 000 - 59 000 paari võrra ja põllulindude arvukus igal aastal 24 000 - 52 000 paari võrra. Lindudele olulise mõjuga taristuks on ehitised või rajatised, mis jäävad lindude rändetele, pesitsus- või toitumisalale ning põhjustavad lindude hukkamist, elupaiga killustumist või toitumisala kvaliteedi olulist langust. Kuna maismaa tuuleparkide rajamisega kaasneb teede ehitus ning metsa raadamine, on nende puhul täiendavaks negatiivseks faktoriks elupaikade hävimine. Eesti koostamisel olev keskkonnavaldkonna arengukava 2030 (KEVAD) sätestab, et paranenud seisundiga haudelinnuliikide osakaal peab alates algtasemest (2019) olema paranenud +30% aastaks 2030. ⁹ Täna, aastal 2023 on lindude arvukus ornitoloogide hinnangul endiselt languses.</p>	<p>Mõju linnustikule käsitletakse keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamisel ja sellest lähtuvalt tuleb sisend eriplaneeringusse. KSH raames viiakse läbi linnustiku-uuringud võimalikel tuulepargi arendusaladel</p>
<p>6. Tuulepargi rajamine maismaale ning Natura 2000 linnuala (Lahemaa rahvuspark) lähedusse on vastuolus siduva Euroopa Komisjoni määrusega “EL-i elurikkuse strateegia aastani 2030”¹⁰ Eesti Vabariik on liitunud Euroopa Komisjoni poolt kohustusliku elurikkuse strateegiaga aastani 2030, mis rõhutab kliimanetraalsuse saavutamise vajalikkust: “Kestlikumalt hangitud taastuvenergia on väga oluline, et võidelda kliimamuutuste ja elurikkuse vähenemise vastu. EL seab esikohale lahendused, mis on seotud näiteks ookeanienergia, avamere tuuleparkide (mis võimaldavad ka kalavarudel taastuda), päikeseparkide (mis toetavad elurikkust soodustava taimkatte teket) ja kestliku bioenergia kasutusele võtmisega.“ EL-i elurikkuse strateegia ei toeta maismaatuuleparkide rajamist.</p>	<p>Vt ka käesoleva kirja viimast vastust Lisaks sellele märgime, et kliimaminister Kristen Michal allkirjastas riikliku energia- ja kliimakava ajakohastatud Eesti riikliku energia- ja kliimakava aastani 2030 versiooni kavandi juulis 2023 ning see on 9. august 2023 Vabariigi Valitsusse poolt Euroopa Komisjonile esitamiseks heaks kiidetud. Mitu eesmärki on vahepealse nelja aasta jooksul muutunud – näiteks kui varem oli kasvuhoonegaaside heidet saajandi keskpaigaks 1990. aastaga võrreldes kavas vähendada 80 protsenti, siis nüüdne suund on olla 2050. aastaks kliimanetraalne riik. Energiamaajanduse korralduse seaduse muudatusega möödunud aastal täpsustusid taastuvenergia eesmärgid, mis on toodud REKK 2030 kavandis koos taastuvenergia toodangu prognoosiga. Kui senise kava järgi pidi taastuvenergia osakaal energia summaarsest lõpptarbimisest 2030. aastal olema aastas 42 protsenti, siis nüüd on vastav eesmärk 65 protsenti. Kui siiani oli eesmärk, et taastuvelektri toodang moodustab 2030. aastal 40 protsenti elektrienergia summaarsest aastases tarimisest, siis nüüd on eesmärk katta 2030.</p>

Arvamus	Valla seisukoht
<p>7. Tuulepargi rajamine Natura 2000 linnuala lähedusse nõuab Natura hindamise läbiviimist, mõju kaitseala terviklikkusele peab olema täielikult välistatud.</p> <p>Euroopa Kohtu praktikast tulenevalt ei välista olulise mõju avaldumist Natura alale see, et kavandatav tegevus leiab aset väljaspool Natura ala. Euroopa Kohtu selgituste kohaselt võib Natura alale olulist mõju avaldada nii ala territooriumil kui ka väljaspool seda toimuv tegevus (EKO C-142/16: Komisjon vs. Saksamaa, p 29). Tähtsust ei oma see, kas tuulepark kattub looduskaitsealaga või mitte. Riigikohus on rõhutanud, et isegi kavandatava tegevuse kaudne mõju looduskaitsealale ei pruugi olla vähem oluline kui otsene mõju, mistõttu on otsuste ja kaudsete mõjude eristamisel teisejärguline tähtsus. Näiteks võib kaitsealuse linnuliigi elupaik samaväärselt hävida lindude jaoks oluliste tingimuste (niiskusrežiim, inimeste või sõidukite liikumine piirkonnas, müra) muutumise tõttu nagu elupaiga peale ehitamise tõttu (3-18-529, p 19).</p> <p>Euroopa Kohtu praktikas selgitatud, et tegevusest lähtuv oluline mõju võib kanduda ka sadade kilomeetrite kaugusele ning avaldada olulist ebasoodsat mõju Natura ala terviklikkusele (EKO C-142/16, Komisjon vs. Saksamaa).</p> <p>Võrdlusena, Rail Balticu lahendis, asusid Natura 2000 alal kaitstavad objektid Rail Balticu trassikoridorist 550 m, 670 m ja 1 km kaugusel ning Riigikohus leidis, et sellises olukorras oli Natura hindamine kohustuslik, sest välistada ei saanud olulise ebasoodsa mõju avaldumist Natura ala terviklikkusele (3-18-529, p 18 ja 20). Nii on see ka käesoleval juhul.</p>	<p>aastaks 100 protsenti elektrienergia summaarsest aastasest elektritarbimisest taastuvatest allikatest</p> <p>KSH aruande koostamisel viiakse läbi Natura hindamine, mis käsitletava teemana on kajastatud ka KSH programmis</p>
<p>Kokkuvõtte</p> <p>Kaitsmata põhjaveega roheline võrgustiku tuumaala ja koridori muutmine tööstusmaa funktsioone kandvaks maa-alaks on mõeldamatu ja vastuolus kõigi mõeldavate keskkonna kaitse-eesmärkidega. Populaarsetelt virgestus- ja puhkealadelt peletada inimesed eemale raadatud metsa, müra ja hiiglaslike tööstuslike objektidega on tervisesporti, liikumist ja loodushuvi tugevalt pärssivad tegevused. Panna surve alla kohalikud toitlustus- ja majutusasutused, mida külastatakse ennekõike nende asutuste ümber olevate loodusväärtuste ja vaadete tõttu, on Kadrina valla ettevõtluskeskkonda ja üldelidist populaarsust elukeskkonnana ning puhkepiirkonnana lõhkuvad. Oleme kindlal seisukohal, et eriplaneeringus näidatud eelvaliku aladele tuulikuid rajada ei või.</p>	<p>Nii Eesti kui Euroopa Liit on deklareerinud taastuvenergia tootmise tõstmise vajadust, sh peaks olema Eesti elektritootmine aastaks 2030 100%-liselt taastuvatest energiaallikatest. Meretuuleparkide ja neid teenindavate ühendusliinide rajamine on seisus, kus uuringutega kaugemale jõudnud arendajate arvates võib esimene meretuulepark saada aastaks 2030 töösse, kuid võib ka mitte saada. Eelnevalt lähtuvalt on vajalik maismaal tuuleparke planeerida. Tuulepargi planeerimisega (mis ei ole veel otsus, et tuulepark tuleb algselt esitatud mahus) panustab Kadrina vald Eesti taastuvenergeetika arengusse; seda peaks tegema iga omavalitsus, kus see on võimalik. Konkreetseid mõjusid, mis tegevusega kaasnevad hinnatakse KSH aruande koostamisel. Kui tuvastatakse oluliste ebasoodsate mõjude</p>

Arvamus	Valla seisukoht
	<p>esinemise võimalikkus, siis töötatakse välja ka vastavad leevendusmeetmed. Lisaks viiakse KSH käigus läbi mitmeid uuringuid, mis annavad olulise sisendi KSH aruande koostamiseks ja seeläbi ka planeeringulahenduse väljatöötamiseks</p>
<p>12. Haljala Vallavalitsus, 22.01.2024 nr 7-6/23/168-1</p>	
<p>Arvestades esmase eelvaliku alusel potentsiaalselt sobilike tuulepargi alade piirnemist Haljala valla territooriumiga, teeme ettepaneku hinnata kavandatava tegevusega kaasnedes võivad mõju ka Haljala valla võimalike tuulepargi aladele, võttes muuhulgas arvesse koostamisel oleva Haljala valla üldplaneeringu lahenduse (nt üle valla piiride ulatuvat rohevõrgustiku sidusus jms). Kuna Haljala vallas on samuti algatatud tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu kavandamise kohaliku omavalitsuse eriplaneering ja KSH (volikogu 18.04.2023 otsus nr 81), siis soovime teha tihedat koostööd üle valla piiride minevate tuuleparkide kumulatiivse mõju (sh visuaalne mõju) hindamisel.</p>	<p>Koosmõju hindamine on üks teemavaldkond mõju hindamises ja KSH aruande koostamisel (koosmõju on hinnatava teemavaldkonnana kajastatud ka KSH programmis). Koosmõju hindamiseks on oluline tihe koostöö naaberomavalitsustega</p>
<p>Juhime tähelepanu asjaolule, et Lääne-Viru maakonnaplaneeringu 2030+ joonise 1 „Toimepiirkonnad, ühendused ja taristu“ kohaselt paikneb Haljala vallas Sakussaare külas (potentsiaalselt sobilikust tuulepargialast ca 2 km kaugusel) lennurada. Ka koostamisel oleva Haljala valla üldplaneeringu eelnõu joonisel 1 „Põhijoonis“ on tähistatud samas asukohas lennurada ning äri- ja teenindusettevõtte maa-ala (Ä) maakasutuse juhtotstarbega ala. Nimetatud asukohas on kehtestatud Vihula Vallavolikogu 12.10.2017 otsusega nr 200 Sakussaare küla Orumäe kinnistu ja lähiala detailplaneering. Detailplaneeringu seletuskirjas on toodud, et Eesti Lennukeskus OÜ arenduskava näeb ette spordibaasi rajamist nii tiib- kui motovarjudele (inglise keeles paraplane), motodeltaplaanidele ja aviomodellistidele. Baasis hakkab toimuma väljaõpe algajatele tiibvarjuritele, on võimalus korraldada erinevaid võistluseid nii varjuritele kui ka aviomodellistidele. Võistlused kooskõlastatakse Eesti Lennusporti Föderatsiooniga. Kehtestatud detailplaneering on kättesaadav riiklikus planeeringute andmekogus PLANK: https://planeeringud.ee/plank-web/#/planning/detail/30100604</p>	<p>Teadmiseks võetud. Detailplaneeringust ei lähtu piiranguid ümbritsevale alale, samuti ei ole ka lennunduskaardil kõrguspiiranguid ümbritsevale alale. Haljala valla üldplaneeringu valla kodulehelt kättesaadavas eelnõus on tekst „Sakussaare külas valmib amatöörlenduritele mõeldud lennuväli, mille osas Transpordiameti täpne info piirangute osas puudub ning need täpsustuvad edasises planeeringuprotsessis.“</p> <p>Vaadates lennuplatsi kuju, siis pikem külg kui eeldatav tõusulaskumise suund on risti potentsiaalsete tuulepargi aladega ning asub kaugusel 2 km ja enam – seega ei takista potentsiaalsed tuulepargid otseselt detailplaneeringuga kavandatud lennuplatsi tööd. Lennuplatsi võimalikul planeerimisel tulevikus lennuväljaks ei ole külgsuunas kahe kilomeetri kaugusel olev takistus otseselt välistavaks asjaoluks. Lennuvälja kavandamisel tuleb arvesse võtta olemasolevad takistused ning nendest lähtuvalt on võimalik otsustada lennuvälja rajamise võimalikkus. Hetkel ei saa väita, et tuulepargi planeerimine välistab lennuvälja planeerimise tulevikus ja ei saa ka väita, et igasuguse lennuvälja tegemine on tulevikus võimalik. Tuulepargi planeerijatel puudub teadmine, missugust lennuvälja tulevikus kavandatakse ning hetkel ei ole teada ka võimalikud tuulikute asukohad.</p>

Arvamus	Valla seisukoht
	<p>Eesti Lennukeskus OÜ lisatakse planeeringusse kaasatavate isikute hulka ning juhul, kui kavandatakse olemasoleva lennuplatsi muutmist lennuväljaks, siis tuleks esitada täpsem visioon, mida kavandatakse ja võimalik, et on vajalik konsulteerida ka transpordiametiga võimalike tekkivate piirangupindade ja tuulepargi ning lennuvälja koostoime osas. Praegu aga puudub alus tuulepargi piirkonda planeerimise lõpetamiseks, kuna kehtiva detailplaneeringu ja koostatava üldplaneeringu kohaselt ei tulene potentsiaalsete tuuleparkide alale piiranguid. Palun ka Haljala valla üldplaneeringus uue info valmides esitada Kadrina vallale täpsemat informatsiooni, et saaksime otsustada edasist.</p> <p>Alloleval skeemil on esitatud musta joonega ligilähedane lennukeskuse ala ja esialgsed potentsiaalsed tuulepargi alad.</p>
<p>13. Kaitseministeerium, 23.01.2024 nr 12-1/23/3-2</p>	<p>Võetud teadmiseks</p>
<p>Kadrina Vallavalitsus on esitanud Kaitseministeeriumile Kadrina valla tuuleenergeetika eriplaneeringu (EP) asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmi avaliku väljapaneku.</p> <p>Planeeringu eesmärgiks on välja selgitada tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks sobivad asukohad Kadrina valla haldusterritooriumil. Vastavalt esitatud materjalile asuvad planeeringualad (alad nr 1-3) kahes erinevas piirkonnas valla lääne osas.</p> <p>Esitatud materjali alusel ei avalda nimetatud aladele rajatavad tuulepargid negatiivset mõju riigikaitsele ehitistele. Kaitseministeeriumil ei ole vastuväiteid ega ettepanekuid</p>	

Arvamus	Valla seisukoht
<p>tuuleenergeetika EP asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja KMH programmi avaliku väljapaneku kohta.</p>	
<p>14. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, 31.01.2024 nr 14-3/3654-2</p>	
<p>Eriplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH programmi peatükist 1.1. Eriplaneeringu ja selle KSH eesmärk, vajadus ja ala selgub, et eriplaneeringu koostamise alaks on kogu Kadrina vald, planeeringuala pindala on 353,92 km² ja eriplaneering koostatakse sellises täpsusastmes, et kohalikul omavalitsusel oleks võimalik soovi korral PlanS §-s 951 kohaselt eriplaneeringu koostamisel loobuda detailse lahenduse koostamisest ja kehtestada planeeringu asukoha eelvaliku otsuse alusel.</p> <p>Eriplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH programmi peatükist 1.4. Potentsiaalselt sobilike alade esmane selgitamine selgub, et peatükis kirjeldatud kitsendusi arvestades selgitati välja potentsiaalselt sobilikud alad tuuleparkide kavandamiseks. Potentsiaalselt sobilikud alad on alad, kus tuleb jätkata edasist analüüsimist ning kus edasisel planeeringu koostamisel selguvad täiendavad võimalikud piirangud. Väljaspool potentsiaalselt sobilikke alasid ei ole tõenäoliselt võimalik tuulepargi kavandamine. Kokku selgitati Kadrina valla territooriumil kahes erinevas piirkonnas välja kolm (alad nr 1-3) potentsiaalselt sobilikku tuulepargi ala. Eriplaneeringu koostamisel on võimalik alade ulatuse täiendav täpsustumine.</p> <p>Potentsiaalselt sobilikule alale nr 1 jäävad järgmised Kadrina vallas asuvad riigi omandis olevad kinnisasjad, mille valitseja on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ning valitsema volitatud asutus Maa-amet: Karjametsa (katastritunnus 27202:001:0172, sihtotstarve maatulundusmaa, pindala 4,62 ha) ja Sillaotsa (katastritunnus 27202:001:0210, sihtotstarve maatulundusmaa, pindala 17707 m²).</p>	<p>Võetud teadmiseks</p>
<p>Eriplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH programmi peatükist 3.1. KSH sisu (sh läbiviidavad uuringud) ja hindamismetoodika selgub, et põhiliselt toimub mõju hindamine välismõjude analüüsi abil. Välismõjude analüüsis hinnatakse eriplaneeringu rakendamisel kaasnevat mõju tabelis 3.1 toodud valdkondades. Nõustume meetmetega, mis on kavandatud väärtusliku põllumajandusmaa võimaliku hõivamise osas. Teeme ettepaneku täiendada tabelis 3.1 toodud mõju valdkonnas "Mõju pinnasele, sh väärtuslikule põllumajandusmaale" mõju kirjeldust nõudega, et põllumajandusmaalt kooritud pinnast/huumuskihti ei tohi kasutada täitena, vaid see tuleb ajada võimalikult kiiresti laiali lähedalasuvale põllumajandusmaale. Nii saab mullaelustik kõige vähem kahjustuda.</p>	<p>Teemavaldkonnana on see KSH programmis sees, täpsemad tingimused selgitatakse välja edaspidise mõju hindamise käigus arvestades ka esitatud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi seisukohta</p>
<p>Eriplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH programmi peatüki 5. Eriplaneeringu ja KSH koostamisse kaasatavad isikud ja koostöö tegijad tabelis 5.1 on Kliimaministeeriumi kaasamise põhjendusena märgitud maapoliitika kujundamine ja reformimata riigimaade haldaja. Märgime, et seoses</p>	<p>Märgitud tabelit korrigeeritakse</p>

Kadrina valla eriplaneering. Planeeringu lähteseisukohtadele ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmile esitatud arvamused ning omavalitsuse seisukoht

<i>Arvamus</i>	<i>Valla seisukoht</i>
ministeeriumite ümberkorraldamisega alates 01.07.2023 kuuluvad nimetatud valdkonnad Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisalasse.	
Palume hoida Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumit kursis eriplaneeringu edasise menetlemisega. Juhime tähelepanu sellele, et käesolev kiri ei oma puutumust Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ruumilise planeerimise korraldamise valdkonnaga.	Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumit hoitakse vastavalt tegevusvaldkonnale nii koostöötegijate kui kaasatavate nimekirjas